

De Bello Gallico 1.1: A brief description of Gaul and its inhabitants.

PERF PASS

Gallia est omnis dīvisā in partēs trēs, quārum ūnam

NOM

M
RURAL

DO

DO

incolunt Belgae, aliā Aquitānī, tertiā quī ipsōrum linguā

abi
means

Celtae, nostrā Gallī appellantur. Hī omnēs linguā,

abi
spec

institūtīs, lēgibus inter sē differunt.

Gallōs ab Aquitānīs Garumna flūmen, ā Belgīs Mātrona et

abi
sep

abi
sep

Sēquana dīvidit. Hōrum omnium fortissimī sunt Belgae,

"because"

abi
sep

ADV

propterea quod ā cultū atque hūmānitāte prōvinciae longissimē

ADV

NOM

absunt, minimēque ad eōs mercātōrēs saepe commeant atque

ea quae ad effēminandōs animōs pertinent important;

DO

relative
clause

+DAT GERUNDIVE

proximīque sunt Germānīs, quī trāns Rhēnum incolunt,

quibuscum continenter bellum gerunt.

"on which reason"

Quā dē causā Helvētīi quoque reliquōs Gallōs virtūte praecedunt,

abi
spec

De Bello Gallico 1.1: A brief description of Gaul and its inhabitants.

quod ferē ^{ab/} ^{mens} cotidianis proeliis ^{ab/} ^{gauc.} cum Germānis contendunt, ^{cum} ^{temp} aut

^{ab/} ^{sep} suīs finibus eōs prohibent aut ipsī in eōrum finibus bellum gerunt.

Eōrum ūna pars, quam Gallōs obtinēre dictum est, initium capit ā

flūmine Rhodanō; continētur Garumnā flūmine, Ōceanō,

finibus Belgārum; attingit etiam ^{ab/} ^{sep} ab Sēquanīs et Helvētiīs flūmen

Rhēnum; vergit ad septentriōnēs. Belgae ab extrēmīs Galliae

finibus oriuntur; pertinent ad īferiōrem partem flūminis Rhēnī,

spectant in septentriōnem et orientem sōlem. Aquītānia ā

Garumnā flūmine ad Pūrēnaeōs mōntēs et eam partem Ōceanī

quae est ad Hispāniam pertinet; spectat inter occāsum sōlis et

septentriōnēs.

De Bello Gallico 1.2: Orgetorix persuades the Helvetii to invade Gaul.

Apud Helvētīōs longē nōbilissimus fuit et dītissimus

Orgetorīx. Is, ^{abli. meos} M. Messalā et M. Pupio Pīsōne cōsulibus,

^{abli. gen.} rēgnī cupiditāte ^{abli. meos} inductus coniūratiōnem nōbilitātis fēcit, et

DAT

IND COMMAND

cīvitātī persuāsit ut dē finibus suis cum omnibus cōpiīs exīrent:

IND STATE

CUM CAUSAL

perfacile ^{abli. gen.} esse, ^{abli. meos} cum virtūte omnibus praestārent, ^{abli. gen.} tōtius Galliae

#ABL

#INF

imperiō potīrī.

DO

^{abli. gen.} ADV

DAT

Id hōc ^{abli. meos} facilius iīs persuāsit, quod undique locī nātūrā Helvētīi

"on the side"

continentur: ūnā ex parte flūmine Rhēnō lātissimō atque

altissimō, quī agrum Helvētium ^{abli. gen.} ā Germānīs dīvidit; alterā ex

parte mōnte Iūrā altissimō, quī est inter Sēquanōs et Helvētīōs;

tertiā ^{abli. gen.} lacū Lemannō et flūmine Rhodanō, quī prōvinciam

nostram ab Helvētīīs dīvidit.

De Bello Gallico 1.2: Orgetorix persuades the Helvetii to invade Gaul.

obj. clause IMPF

NOUN CLAUSE

His rebus fiebat ut et minus late vagarentur et minus facile

DAT DO

IMPF

GERUND

"for which reason"

finitimis bellum inferre possent: qua ex parte homines bellandi

IMPF

obj. means

cupidi magnone dolore adficiabantur. Pro multitudine autem

hominum et pro gloria belli atque fortitudinis angustos se fines

habere arbitrabantur, qui in longitudinem milia passuum

CCXL, in latitudine CLXXX patabant.

De Bello Gallico 1.3: The Helvetii prepare. Orgetorix conspires with other chiefs.

^{ab. neut. NOM} His rēbus adductī et ^{ab. neut. NOM} auctōritāte Orgetorīgis permōtī,

DO. GERUND

cōstituērunt ea quae ad proficiscendum pertinērent comparāre,

^{part. gen.} iūmentōrum et carrōrum quam māximum numerum coemere,

PURPOSE

sēmentēs quam māximās facere ut in itinere cōpia frūmentī

suppeteret, cum proximīs cīvitatibus pācem et amīcitiām

cōfirmāre.

GERUNDIVE

Ad eās rēs cōficiendās biennium sibi satis esse dūxērunt; in

tertium annum profectiōnem lēge cōfirmant. Ad eās rēs

cōficiendās Orgetorīx dēligitur. Is ^{dat. int.} sibi lēgatiōnem ad cīvitatēs

suscēpit. In eō itinere persuādet Casticō, Catamantāloedis

filiō Sēquanō, cūius pater rēgnum in Sēquanīs multōs annōs

obtinerat et ā ^{ab. agent.} senātū populī Rōmānī amīcus appellātus erat,

De Bello Gallico 1.3: The Helvetii prepare. Orgetorix conspires with other chiefs.

IND COMMAND

ut rēgnum in cīvitāte suā occupāret, quod pater ante habuerat;

DAT

itemque Dumnorīgi Aeduō frātrī Dīviciāci, quī eō tempore

SUBJUNCTIVE BY ATTRACTION

* a subordinate clause inside another subordinate clause is put into the subjunctive.

PAT

prīncipātum in cīvitāte obtinēbat ac māximē plēbī acceptus

IND COMMAND

DAT

D.O.

erat, ut idem cōnārētur persuādet, eīque filiam suam in

mātrimōnium dat.

SUPINE

PERF ACT PART

dat. ref.

IND STATE

Perfacile factū esse illīs probat cōnāta perficere, propterea quod

FUT ACT PERIPHRASTIC

IND STATE

ipse suae cīvitātis imperium obtentūrus esset: nōn esse dubium

FUT ACT PART SUBJ. ACC.

"That"
+SUBJ

quīn tōtius Galliae plūrimum Helvētīū possent; sē suis cōpiīs

dat. ref.

dat. ref.

dat. ref.

suōque exercitū illīs rēgna conciliātūrum cōfirmat.

D.O.

Hāc orātiōne adductī inter sē fidem et iūs iūrandum dant et

rēgnō occupātō per trēs potentissimōs ac firmissimōs populōs

SUBJ. ACC.

FGEN

tōtius Galliae sēsē potiri posse spērant.

De Bello Gallico 1.4: Orgetorix is tried for conspiracy, but escapes. His sudden death.

Ea rēs est Helvētiīs per indicium ēnūntiāta. Mōribus suīs

"plead a case"

PERIF PASS PART

Orgetorīgem ex vinculis causam dīcere coēgērunt; damnātum

+IMP STATE

"pay the penalty"

RESULT CLAUSE

poenam sequī oportēbat ut īgnī cremārētur.

ab. time

about ground

Diē cōstitūtā causae dictionis Orgetorīx ad iūdicium omnem

"about ground"

suam familiam ad hominum mīlia decem undique coēgit, et

part. gen.

omnēs clientēs obaerātōsque suōs, quōrum māgnum numerum

PURPOSE

"by them"

habēbat, eōdem condūxit: per eōs nē causam dīceret sē ēripuit.

CUM CIRCUMSTANTIAL

+ACC

ab. mens

DO.

IMP

Cum cīvitas ob eam rem incitāta armīs iūs suum exsequī

NOM

cōnārētur, multitūdinemque hominum ex agrīs magistrātūs

+IND

cōgerent, Orgetorīx mortuus est; neque abest suspīciō, ut Helvētīi

ab. sibi

PERIF SUBJ

arbitrantur, quīn ipse sibi mortem cōnscīverit.

De Bello Gallico 1.5: The Helvetii burn their dwellings and secure allies.

SUBJ RELATIVE

Post eius mortem nihilō minus Helvētīi id quod cōstituerant

NOUN CLAUSE SUBJ ACC

facere cōnantur, ut ē finibus suis exeant. Ubi iam sē ad eam rem

IND STATE

INF

parātōs esse arbitrātī sunt, oppida sua omnia, ^{abl spec} numerō ad

duodecim, vicōs ad quadringentōs, reliqua prīvata aedificia

D.O.

FUT ACT PART

incendunt; frūmentum omne, praeterquam quod sēcum portātūrī

PERI

PURPOSE

abl abs.

"prepared for"

erant, combūrunt, ut domum reditiōnis spē sublātā parātiōrēs ad

gen obj
gen measure of time

"flour"

omnia perīcula subeunda essent; trium mēsum molita cibāria

sibi quemque domō efferre iubent. Persuādent Rauracīs et

sibi quemque domō efferre iubent.

DAT

IND COMMAND

ABL

Tulingīs et Latobrigīs finitimīs suis utī eōdem ūsī cōsiliō, oppidīs

"together"

PERFECT PART
ACC.

suis vicīsque exūstīs, ūnā cum eīs proficīscantur, Boiōsque, quī

trāns Rhēnum incoluerant et in agrum Nōricum trānsierant

Nōrēiamque oppūgnārant, receptōs ad sē sociōs sibi adscīscunt.

De Bello Gallico 1.6: The Helvetii decide to march through the Roman Province.

ADV

Erant omnīnō itinera duo, quibus itineribus domō exīre

REL. CLAUSE OF CHAR.

possent: ūnum per Sēquanōs, angustum et difficile, inter

"where"

mōntem Iūram et flūmen Rhodanum, vix quā singulī carrī

REL. CLAUSE OF CHAR.

ADV

dūcerentur; mōns autem altissimus impendēbat, ut facile

RESULT

perpaucī prohibēre possent: alterum per prōvinciam nostram,

abl. deg. of diff. COMP ADJ

multō facilius atque expeditius, proptereā quod inter finēs

GEN PL.

PLVP. PASS. SUBJ.

Helvētiōrum et Allobrogum, quī nūper pācātī erant, Rhodanus

"not more"

abl. means REL CLAUSE

fluit, isque nōn nullīs locīs vadō trānsītur. Extrēmum oppidum

GEN PL.

DAT

Allobrogum est proximumque Helvētiōrum finibus Genāva.

SUB ACC

Ex eō oppidō pōns ad Helvētiōs pertinet. Allobrogibus sēsē vel

DAT

"of" ABL "toward" descriptor

persuāsūrōs, quod nōndum bonō animō in populum Rōmānum

SUBJ

IND COMMAND

vidērentur, exīstimābant vel vī coāctūrōs ut per suōs finēs eōs ire

De Bello Gallico 1.6: The Helvetii decide to march through the Roman Province.

paterentur.

ABL ABS

abl time

Omnibus rēbus ad profectiōnem comparātis, diem dīcunt, quā

f.

diē ad rīpam Rhodanī omnēs conveniant. Is diēs erat a. d. V. Kal.

ABL TIME

"March 28"

April., L. Pīsōne, A. Gabīniō cōsulibus.

De Bello Gallico 1.7: Caesar hastens to Gaul and delays the Helvetii by a pretext.

DAT

IND STATEMENT

Caesarī cum id nūntiātum esset, eōs per prōvinciam nostram

COMP INF

COMP INF "the greatest he is able to do"

iter facere cōnārī, mātūrat ab urbe proficīscī, et quam māximīs

ab of route
potest itineribus in Galliam ūteriōrem contendit, et ad Genāvam

"arrive at"

pervenit. Prōvinciae tōtī quam māximum potest mīlitum

D.O. + DAT

numerum imperat (erat omnīnō in Galliā ūteriōre legiō ūna),

pōntem quī erat ad Genāvam iubet rescindī.

"to be formed"

Ubi dē eius adventū Helvētiī certiorēs factī sunt, lēgātōs ad eum

mittunt nōbilissimōs cīvitātis, cūius lēgatiōnis Nammēius et

(ut)

"for"

dat poss.

Verucloetius prīncipem locum obtinēbant, quī dīcerent sibi esse

REL. CLAUSE OF PURPOSE

IND STATEMENT

in animō sine ūllō maleficiō iter per prōvinciam facere, proptereā

END COMMAND

quod aliud iter habērent nūllum: rogāre ut eius voluntāte id sibi

ubi membris

+ DAT

"remember"

IND STATEMENT

facere liceat. Caesar, quod memoriā tenēbat Lucium Cassium

De Bello Gallico 1.7: Caesar hastens to Gaul and delays the Helvetii by a pretext.

cōsulēm occīsum exercitūque eīus ab Helvētiīs pulsum et

(esse) PASS PERI

sub iugum mīssum, concēdendum nōn putābat; neque hominēs

(esse)

GERUNDIVE

inimicō animō, datā facultāte per prōvinciam itineris faciendī,

obj. description

obj. obj.

obj. gen.

"refrain from"

temperātūrōs ab iniūriā et maleficiō exīstimābat.

COMP INF

REL. CLAUSE

+SUBJ

Tamen, ut spatium intercēdere posset dum milītēs quōs

PURPOSE

+DAT

IND STATE

imperāverat convenīrent, lēgātīs respondit diem sē ad

(aliquid)

dēlīberandum sūmptūrum: sī quid vellent, ad Id. Aprīl.

reverterentur.